

«Wittgenstein i Keynes representen la caiguda de dos grans imperis»

Entrevista

Miquel Esteve continua el camí del pensament crític amb la seva última novel·la, 'Digue'ls que la meua vida va ser meravellosa', amb societats secretes, històries d'amor i de guerres

GLÒRIA AZNAR
TARRAGONA

Miquel Esteve (Móra la Nova, 1969) torna als filòsofs, al pensament crític i als grans intel·lectuals del segle XX. Si a *Amor sense món* l'empresari, professor de Secundària, pagès i escriptor va endinsar-se en la relació entre Hannah Arendt i Martin Heidegger, ara, en la seva última obra, segueix les passes de John M. Keynes i Ludwig Wittgenstein, entre altres personatges. *Digue'ls que la meua vida va ser meravellosa* és una novel·la «un 99% fidedigna», publicada per Navona.

Veig que continua amb els filòsofs.

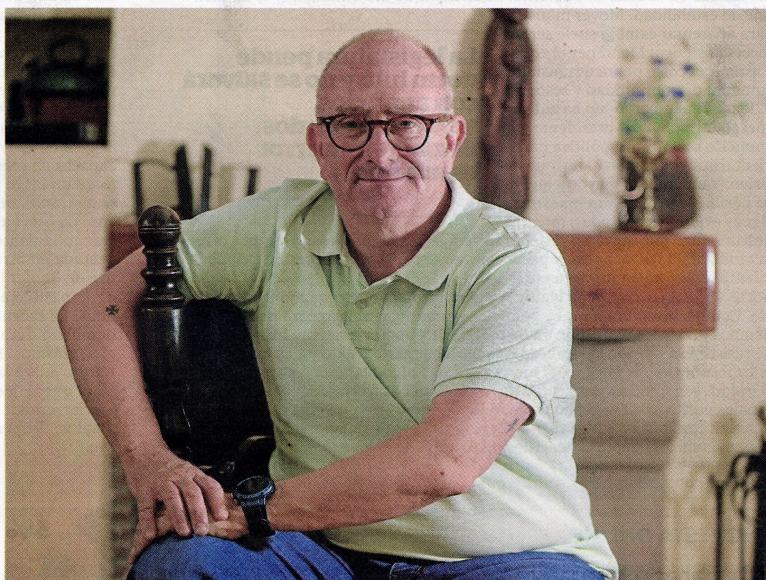
Soc economista i, per tant, des que vaig estudiar vaig tenir admiració per Keynes, el Newton de l'economia. Llavors, vaig llegir una biografia de Robert Skidelski i a partir d'aquí vaig decidir escriure una novel·la.

Com a contrapunt, Ludwig Wittgenstein.

Van coincidir a Bretton Woods, el 1944, i es van fer amics. A més a més, és un moment molt important perquè està caient l'Imperi dels Habsburg, a Àustria, i també la nissaga dels Wittgenstein amb tres fills que se suïciden per la seva homosexualitat i altres coses. Ambdós representen el paradigma de la caiguda de dos grans imperis d'Europa. Els bastions d'una societat molt conservadora com la victoriana anglesa i l'habsburga de Viena. I mentre Keynes era l'epicuri que sabia viure, Wittgenstein vivia l'autosabotatge personal. Va renunciar a la seva fortuna personal, a la seva homosexualitat, a la sexualitat. Em va semblar fascinant com dos personatges tan intel·ligents van encabar la caiguda de dos imperis i gairebé el naixement d'un nou món.

Es troben a Bretton Woods, el 1944, i tiren cap enrere.

Sí, rememoro els Apòstols de Cambridge, que era una societat secreta que operava dintre del mateix Cambridge, en el Trinity

Miquel Esteve, autor de 'Digue'ls que la meua vida va ser meravellosa'. FOTO: JOAN REVILLAS

i en el King's. Una sèrie de personatges que van marcar la cultura del segle XX i que, d'alguna forma, intentaven transgredir o, si més no, plantar cara al victorianisme anglosaxó. Després van muntar el grup de Bloomsbury on també hi havia dones perquè a Cambridge, en aquella època, només estudiaven homes. Membres del grup dels Apòstols com en Thoby Stephen tenien germanes molt atractives i intel·ligents com la Vanessa i la Virgínia, que després, en casar-se, seria Virginia Woolf. Es reunien al barri de Bloomsbury, a Londres, on tenien reunions fantàstiques, a més a més amb unes rebotigues afectives i sexuals molt avançades a l'època. I la novel·la està vestida des de la trobada de Bretton Woods cap enrere, en flashbacks, amb tota aquesta joventut i aquestes aventures.

Ara també sembla que s'en-sorri el món.

Sí. De fet, en Karl Kraus, escriptor i periodista tan important o més que l'Stefan Zweig, ja deia que la Viena d'aquell segle era el laboratori de la fi del món.

Estem igual?

Tant de bo tinguéssim un Keynes ara, que sortís algú que tingués aquesta lucidesa que va tenir ell. Va deixar palès el fet que els estats havien de ser el que són ara. És a dir, un estat benefactor que actués quan el sector privat no pogués fer-ho i no només això, sinó que a més a més oferís béns públics de qualitat. Per tant, tant de bo tinguéssim un nou Keynes que sabés donar una solució al nou paradigma econòmic, que sembla incert.

Vostè, com en Wittgenstein, s'ha estimat més callar o dir-ho tot?

En aquesta novel·la la soc totalment fidedigne. Hi ha un punt d'inflexió en la meua producció literà-

ria des de *L'amor sense món*. I m'agrada molt explicar històries del segle XX o històries de forma fidedigna per donar-los aquest toc novel·lístic. Un assaig és molt àrid i un artefacte que sembli un híbrid entre assaig i novel·la em sembla interessant.

I el títol, a què fa referència?

És una picada d'ullet i una gamberrada meua. És una frase de Wittgenstein. Patia un càncer de pròstata que no es va voler tractar, com era tan estrany i tan esquarter... Quan estava a punt d'expirar gairebé, la dona del metge que el tractava li va preguntar què volia que li diguessin a la seva família de Viena. I ell va respondre «Digue'ls que la meua vida va ser meravellosa». Però no, la seva vida va ser una merda, amb perdó, perquè va renunciar a tot. Va deixar passar ocasions com la del seu estimat David Pinsent, al qual no es va atrevir ni a fer-li un petó. Va portar la seva in-

“

«Em va sobtar que personatges tan intel·ligents tinguessin unes rebotigues afectives i sexuals tan histriòniques»

«Mentre Keynes era l'epicuri que sabia viure, Wittgenstein vivia l'autosabotatge personal, va renunciar a tot, a la seva fortuna i a l'homosexualitat»

tel·ligència cap a la polèmica, per rivalitzar fins i tot amb Bertrand Russell o amb gent que l'havia ajudat, i no pas cap a crear coses més fascinants.

Hi ha una tensió entre intel·ligència, pensament i les emocions personals.

El que em va sorprendre molt és descobrir la rebotiga sexual del Keynes, prolífica i caòtica. Vull dir, era una persona que portava un registre de totes les relacions que va mantenir. 210 relacions homosexuals abans de casar-se, amb freqüència, edat i classe social de l'altra persona. I el mateix amb tota la resta, els altres intel·lectuals que van sortir. Aquella homosexualitat tan estranya del grup dels Apòstols, que no saps si era homosexualitat, platonisme o una manera de reaccionar contra la moral victoriana perquè molts d'ells van acabar com el Keynes, coneixent una dona i casant-se. Em va sobtar que gent tan intel·ligent, tan afirmada en el seu món intel·lectual tingués aquestes rebotigues afectives i sexuals tan absolutament histriòniques.